

**NUSIKALTIMŲ IR KITŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ PREVENCIJOS PROJEKTŲ
(PROGRAMŲ)
KONKURSO DALYVIŲ PARAIŠKOS APRAŠAS**

1. Projekto pavadinimas *SĀMONINGA VISUOMENĖ AUGINA SAUGŲ ŽMOGŲ*

2. Projekto rengėjo (rengėjų) pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas, banko sąskaita.

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazija, S. Konarskio g. 34, Vilnius. Tel. 868484880, rastine@basanaviciaus.vilnius.lm.lt,

AB SEB bankas. Atsiskaitomoji sąskaita: LT65 7044 0600 0622 3806.

3. Informacija apie projektą:

3.1. Esamos situacijos (problemos) analizė: Šiandieninėje visuomenėje, be abejonės, viena skaudžiausių ir aktualiausių problemų – **patyčios**. Jauni žmonės, kurie dar tik formuojasi, patirdami bet kokios formos patyčias dažnai nežino, kad tai procesas, su kuriuo kryptingai ir sistemingai dirbant, įmanoma užkirsti kelią bet kokios formos patyčioms. Nuo 2010 m. Vilniaus J. Basanavičiaus gimnazijoje tęsiant patyčių projekto OLWEUS įgyvendinimą (pradėtas 2009 m. Vilniaus J. Basanavičiaus vidurinėje mokykloje), vienas svarbiausių tikslų, kurie buvo išsikelti, – telkiant gimnazijos bendruomenę užkirsti kelią bet kokios formos patyčioms gimnazijoje, taip auginant saugų žmogų. Svarbu buvo gebėti teisingai apibrėžti, ką reiškia terminas „patyčios“, ir numatyti jų šalinimo būdus bei metodus.

Sisteminimas ir nuoseklus darbas davė akivaizdžių rezultatų – gimnazijoje ženkliai sumažėjo bet kokios formos patyčių, tą rodo apklausos, kurios atliekamos kiekvienų mokslo metų rudenį.

3.2. Tikslas: Siekti, kad gimnazijos bendruomenė suprastų patyčių problemos aktualumą, gebėtų įvardyti patyčias bei užkirsti joms kelią, mažinti patyčių apraiškas tarp mokinių, užkirsti kelią naujoms patyčioms bei siekti geresnių gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykių.

3.3. Uždaviniai: Siekiant, kad patyčių mažėtų, reguliariai rengti koordinacinio komiteto susirinkimus ir mokymus mokytojams ir mokinių tėvams; Siekiant nustatyti patyčių mastą gimnazijoje, nuosekliai vykdyti mokinių apklausas.

3.4. Priemonės: Patyčių prevencijos programa įgyvendinama vykdant šias priemones: organizuojant MSG (mokymosi supervizijos grupių) susirinkimus; organizuojant koordinacinio komiteto susirinkimus; keliant mokyklos personalo kompetencijas, sprendžiant patyčių atvejus ir užkertant kelią jų atsiradimui; suaugusiems budint gimnazijoje pertraukų metu; įrengiant apsaugos kameras gimnazijoje ir jos teritorijoje; 2 kartus per mėnesį vedant temines klasių valandėles; organizuojant teminius tėvų (globėjų, rūpintojų) susirinkimus; vykdant I-II gimn. klasių mokinių apklausas.

3.5. Vykdyto trūkmė, tęstinumas: OLWEUS patyčių programa buvo pradėta diegti 2009 m. (Vilniaus J. Basanavičiaus vidurinė mokykla). Mokyklą pertvarkius į progimnaziją ir gimnaziją, nuo 2010 m. programos įgyvendinimas tęsiamas Vilniaus J. Basanavičiaus gimnazijoje. 2013 m. gimnazija buvo akredituota ir gavo sertifikatą, kuriuo pripažįstama, kad gimnazijai suteikiamas statusas „OLWEUS mokykla“ (sertifikatas galioja iki 2015 m. rugsėjo mėn.).

3.6. Vykdytojai: J. Basanavičiaus gimnazijos bendruomenė.

3.7. Dalyviai (tikslinė grupė): I-IV gimn. klasių mokiniai (615 mokinių), gimnazijos darbuotojai (74), mokinių tėvai.

3.8. Vykdyto vieta: J. Basanavičiaus gimnazija.

3.9. Partneriai, rėmėjai: Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Parama, kurią suteikė: *Vadovai grupių vadovams ir klasių auklėtojams; Išanginė knyga visiems programos įgyvendinime dalyvaujantiems nariams.*
 UAB „Pramogų vėjas“ – *transporto paslaugos.*
 Nepriklausomybės kovų šaulių kuopos savanoriai – *bendradarbiavimas ir pagalba renginių ir prevencinių priemonių metu, užtikrinant viešąjį saugumą.*
 Projekto įgyvendinimą remia Vilniaus J. Basanavičiaus gimnazija (*gyventojų pajamų mokesčio lėšos*);
 UAB „KRK BALTIC“ (krepšinio lentos);
 Vilniaus m. savivaldybės lėšos.

3.10. Šamata:

Specialiosios pedagogikos centras projekto įgyvendinimui nuo 2009 m. sausio iki 2010 m. birželio mėn. skyrė finansavimą, kuris buvo skirtas darbo užmokesčiui (24 109 Lt). Nuo 2010 m. rugsėjo mėn. projektas įgyvendinamas gimnazijos lėšomis, taip pat projekto įgyvendinimą remia UAB „Pramogų vėjas“, suteikdamas transportą išvykoms, taip pat stengiamasi pritraukti lėšų ir iš šalies.

Preliminari 2013 m. projekto įgyvendinimo šamata:

EIL. NR.	IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	SKIRTA LĖŠŲ (Lt)	LĖŠAS SKYRĖ
1	Išlaidos transportui (Mokinių edukacinės kelionės)	3000	Vilniaus m. savivaldybė, UAB „Pramogų vėjas“
2	Kultūrinės išlaidos (bilietai į kultūros, pramogų įstaigas)	800	Vilniaus m. savivaldybė, Gimnazija
3	Mažaverčių priemonių ir reikmenų (kanceliarinės prekės, ūkinės paskirties prekės ir pan.) įsigijimas	1000	Vilniaus m. savivaldybė, Gimnazija
4	Kitos išlaidos: foto prekės ir paslaugos, rėminimo paslaugos ir prekės, smulkūs suvenyrai, stalo žaidimai, prevencinė, mokomoji ir grožinė literatūra, prevenciniai filmai.	1400	Vilniaus m. savivaldybė, Gimnazija
5	Sporto inventorius	1200	Vilniaus m. savivaldybė, Gimnazija
6	Renginių aptarnavimas ir garso aparatūros nuoma	1500	Vilniaus m. savivaldybė
Iš viso:		8900	

3.11. Rezultatai: sumažėjęs patyčių skaičius, pagerėjęs gimnazijos mikroklimatas. Parengtas *Patyčių kokybės planas*, taip pat *Korekcinio pokalbio eiga*, *Nuobaudų kopėčios*, *Mokinių skatinimo sistema*, *Reagavimo į patyčias žingsniai*, *Gimnazijos taisyklės prieš patyčias*.

KOREKCINIO POKALBIO EIGA

➤ **Dalyviai ir vieta:** Mokinys (ar vienas iš jų), įtariamasis patyčiomis, ir du suaugę darbuotojai, iš kurių vienas, jei įmanoma, mokinio auklėtojas. Tuščias kambarys, stalas ir trys kėdės, uždaromos durys.

➤ **Pasakyk, kas buvo pastebėta:** Vadink daiktus tikraisiais vardais: pastebėtas arba įtariamasis nepriimtinas elgesys ar patyčios. (**IVARDINK KONKREČIAI**).

➤ **Paaiškink** gimnazijos taisykles ir lūkesčius, susijusius su aptariamu elgesiu, taip pat gimnazijos reakciją į (galimus) pažeidimus.

➤ **Paprašyk mokinio patvirtinti ir pripažinti:**

1) **Jei taip:** paprašyk, kad mokinys pažadėtų, kad daugiau taip nebedarys; pagirk, jei žodį tesės.

2) **Jei ne:** Pasakyk mokiniui, kad darbuotojai pakalbės su kitais, suaugusiais ir mokiniais, išsiaiškins tiesą, ir jei tuo metu nukentės ką nors žinantis ar jam bus grasinama, įtarimai iškart kris ant mokinio. Jei tyrimas parodys, kad mokinys nieko nepadarė, darbuotojai jo atsiprašys. Kitu atveju bus taikomos sankcijos.

➤ **Pabaik pokalbį** suplanuodamas tęstinį pokalbį po vienos/dviejų savaitių. Tikslas – nustatyti, ar nepageidaujamas elgesys nepasikartojo.

Įsitikink, kad mokinys suprato, ką norėjai pasakyti. Baigdamas pokalbį **paspausk** mokiniui ranką.

NUOBAUDŲ KOPĖČIOS

- Pastaba žodžiu.
- Pastaba raštu.
- Kartu su tėvais paruoštas pranešimas nurodyta tema, kuris pristatomas klasės valandėlės metu.
- Pastaba su įsegimu į asmens bylą ir viešu skelbimu gimnazijoje.
- Svarstymas koordinaciniame komitete.
- Pranešimas nepilnamečių reikalų pareigūnei.
- Pranešimas VTAT.

MOKINIŲ SKATINIMO SISTEMA

Už patyčių atvejų pastebėjimą ir suaugusiųjų informavimą:

- Padėka žodžiu.
- Kvietimas dalyvauti renginiuose, ekskursijose ir kitoje veikloje (knygos, bilietai į kiną ar kitą edukacinę programą).
- Vieša padėka raštu už kilnų poelgį (skelbimų lentoje, internetinėje svetainėje).

REAGAVIMO Į PATYČIAS ŽINGSNIAI

VISI GIMNAZIJOS DARBUOTOJAI:

- Rimtai ir atsakingai reaguoja į visas patyčių formas.
- Stabdo patyčias ir akcentuoja, kad patyčios gimnazijoje netoleruojamos.
- Vykdo korekcinį pokalbį.
- Informuoja klasės auklėtoją apie patyčias ir įrašo apie jas į „Patyčių atvejų registravimo žurnalą“, esantį mokytojų kambaryje.

KLASĖS AUKLĖTOJAS:

- Individualus pokalbis su nukentėjusiu mokiniu.
- Individualus pokalbis su skriaudėju ir korekcinis pokalbis po 2 savaitių.
- Informuoja nukentėjusio ir skriaudiko tėvus.
- Elgesiui kartojantis, kreipiasi raštu į koordinacinį komitetą. Kreipdamasis pateikia užpildytą formą „Darbo planas stabdant patyčias“.

TĖVAI:

- Kreipiasi į klasės auklėtoją, praneša gautą informaciją apie patyčias gimnazijoje.
- Bando padėti savo vaikui, skatina išsipasakoti.

MOKINIAI:

- Praneša informaciją apie patyčias bet kuriam gimnazijos darbuotojui (budinčiam mokytojui, mokytojui, socialinei pedagogei ir kt.)
- Praneša klasės auklėtojui.
- Parašo pranešimą į Pasitikėjimo dėžutę, esančią I aukšto fojė.

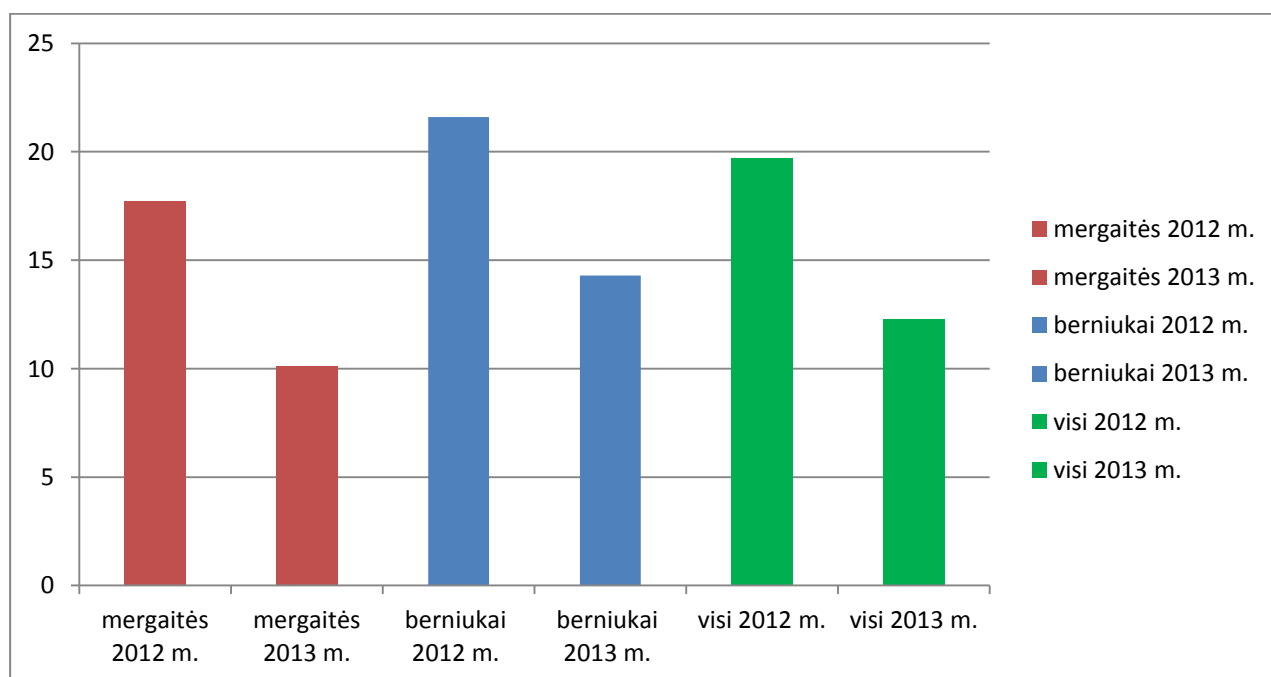
GIMNAZIJOS TAISYKLĖS PRIEŠ PATYČIAS

1. Mes nesityčiosime iš kitų.
2. Mes stengsimės padėti tiems, iš kurių tyčiojasi.
3. Mes stengsimės bendrauti su tais, kurie yra atstumti.
4. Jei sužinosime, kad iš kažko tyčiojamosi – pasakysime suaugusiems ir mokykloje, ir namuose.

2013 metų lapkričio mėnesį vyko patyčių prevencinės programos OLWEUS mokinių apklausa apie patiriamas patyčias. Apklausoje dalyvavo 307 I-II gimn. klasių gimnazijos mokiniai. Visi klausimai, į kuriuos mokiniai atsakė, lyginant su 2012 m., rodo, kad patyčių skaičius per 2013 m. m. akivaizdžiai sumažėjo.

Klausimyną sudarė šie kontroliniai klausimai (taip pat 40 einamųjų klausimų):

- Ar iš tavęs buvo tyčiojamosi 2-3 kartus per mėnesį paskutinius keletą mėnesių?
- Ar matei, kaip kiti mokiniai tyčiojosi iš kitų mokinių 2-3 ar daugiau kartų per mėnesį paskutinius keletą mėnesių?
- Kokias patyčias dažniausiai patiri?
- Kaip tu dažniausiai reaguoji, kai matai ar supranti, kad iš kažkurio tavo bendraamžio yra tyčiojamosi mokykloje?
- Kaip reaguoji, kai matai, kad vyksta patyčios?
- Ar manai, kad galėtum prisijungti prie patyčių, jei būtų tyčiojamosi iš tau nepatinkančio mokinio?

3.12. Kita svarbi, su projektu susijusi, informacija. Esame viena iš dviejų akredituotų OLWEUS gimnazijų Vilniuje ir vienintelė, kuri tęsia OLWEUS programos įgyvendinimą. Sėkmingas programos vykdymas mažina patyčias ne tik gimnazijoje, bet, be abejonės, padeda spręsti ir šaliai aktualias patyčių problemas.

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos įgyvendinamas prevencinis patyčių projektas OLWEUS atitinka kriterijus, kurie nustatyti šios programos konkurso nuostatų 24 punkte:

1. Projektu siekiama spręsti ne tik gimnazijos bendruomenės, bet ir gyvenamajai vietai, savivaldybei ir visai šaliai aktualią patyčių problemą.

2. Programos efektyvumas įvertintas atliktais konkrečiais tyrimais, kurie atskleidžia akivaizdžius projekto vykdymo rezultatus, t.y. ženkliai sumažintas patyčių skaičius, o mokiniai geba atpažinti ir įvardyti patyčias, visi gimnazijos darbuotojai geba pastebėti, įvardyti, stabdyti ir šalinti patyčias. Projekto efektyvumas ir naudingumas yra akivaizdus, o teigiamas poveikis ir rezultatai aprašyti šio projekto 3.11 punkte.

3. Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, į prevencinę veiklą įtraukta didžioji dalis gimnazijos bendruomenės narių: visi mokiniai, mokytojai, gimnazijos darbuotojai, dalis tėvų.

4. Esame įsitikinę, kad pritaikiusios projekto įgyvendinimo modelį ir perėmusios mūsų gimnazijos gerą patirtį, jį sėkmingai gali vykdyti ir kitos ugdymo įstaigos - tiek pradinės mokyklos, tiek pagrindinės ir vidurinės mokyklos, tiek gimnazijos.

PRIDEDAMA.

1. Kompiuterinė laikmena su paraiškos elektronine versija, 1 vnt.

Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos
Direktorės pavaduotoja ugdymui

Virginija Pranckietytė